

BIZNES YURITISHNING AKSIYADORLIK SHAKLINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI

Sativaldiyeva Nigora Abdumananovna
e-mail: nigorasativaldiyeva86@gmail.com

Annotatsiya: Aksiyadorlik shakli – bu zamonaviy biznes yuritishning asosiy ko‘rinishlaridan biri bo‘lib, u investorlar va tadbirkorlar o‘rtasida kapitalni jalb qilish va risklarni taqsimlash imkonini beradi. O‘zbekiston iqtisodiyotida aksiyadorlik jamiyatlari, xususan, xususiy sektorni rivojlantirishda muhim rol o‘ynaydi. Ushbu maqolada aksiyadorlik shaklini rivojlantirish istiqbollari va ularning iqtisodiyotdagi ahamiyati tahlil etiladi.

Kalit so‘zlar: kompaniya, soliq, iqtisodiyot, tadbirkorlik, biznes, raqamli iqtisodiyot, moliya.

ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ АКЦИОНЕРНОЙ ФОРМЫ БИЗНЕСА

Аннотация: Акционерная форма является одной из основных форм современного бизнеса, позволяющей привлекать капитал и распределять риски между инвесторами и предпринимателями. В экономике Узбекистана акционерные общества играют важную роль, в частности в развитии частного сектора. В данной статье анализируются перспективы развития акционерной формы и их значение в экономике.

Ключевые слова: компания, налог, экономика, предпринимательство, бизнес, цифровая экономика, финансы.

PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF THE SHAREHOLDER FORM OF BUSINESS

Abstract: The shareholding form is one of the main forms of modern business, which allows attracting capital and distributing risks between investors and entrepreneurs. In the economy of Uzbekistan, joint stock companies play an important role in the development of the private sector in particular. This article analyzes the prospects for the development of the shareholding form and their importance in the economy.

Key words: company, tax, economy, entrepreneurship, business, digital economy, finance.

Kirish

Aksiyadorlik shakli orqali kompaniyalar keng miqyosda kapital jalb qilish imkoniyatiga ega. Aksiyalarni chiqarish orqali investorlardan mablag' yig'ish, biznesni kengaytirishga yoki yangi loyihalarni amalga oshirishga yordam beradi. Bu jarayonda investorlarning ishtirok etishi kompaniyaning barqarorligini oshiradi hamda uning rivojlanishi uchun zarur bo'lgan resurslarni taqdim etadi. Aksiyadorlik jamiyatlari aksiyalar orqali risklarni taqsimlash imkonini beradi. Investorlar o'z mablag'larini turli aksiyalar orqali diversifikatsiya qilib, moliyaviy xavf-xatarlarni kamaytirishi mumkin. Bu nafaqat investorlar uchun, balki kompaniyalar uchun ham foydali – ularning moliya holati mustahkamlanadi va yangi investitsion imkoniyatlarga yo'l ochiladi.

Asosiy qism

Aksiyadorlik shakli orqali tashkilotlar innovatsion loyihalarni amalga oshirishga va yangi texnologiyalarni joriy etishga ko'proq e'tibor qaratishi mumkin. Bu esa raqobatbardoshlikni oshiradi va bozor ulushini kengaytirishga yordam beradi. O'z navbatida, bunday rivojlanish iqtisodiyotning umumiy o'sishini ta'minlaydi. Aksiyadorlik jamiyatlari bozor sharoitlariga tez moslashishga qodir. Ularning strukturasidagi yengillik, investitsiyalarni jalb qilish jarayonida tezkor qarorlar qabul qilish imkoniyatini beradi.[1] Bu esa kompaniyaning global tendentsiyalar va ichki bozor talablariga javob berishini ta'minlaydi. Bugungi kunda aksiyadorlik jamiyatlari ijtimoiy mas'uliyat tushunchasiga katta e'tibor bermoqda. Ular o'z faoliyatlarini davlat siyosati va ijtimoiy ehtiyoji bilan birlashtirib, barqaror taraqqiyot yo'lida harakat qilmoqda. Korporativ ijtimoiy mas'uliyat (KIM) tushunchasi doirasida ekologik muammolarni hal qilish, mahalliy jamoalarga yordam berish kabi masalalarda faol ishtirok etmoqda. [2]

Aksiyadorlik shaklining afzalliklari:

1. Kapital yig'ish imkoniyatlari: Aksiyadorlik kompaniyalari aksiyalar chiqarish orqali katta miqdorda kapital to'playdi. Bu ularga o'z faoliyatlarini kengaytirish va yangi loyihalarni amalga oshirish imkonini beradi.

2. Risklarni taqsimlash: Aksiyadorlik shakli investorlarning risklarini taqsimlashga yordam beradi. Har bir aksiyador faqat o'z investitsiyasi miqdorida zarar ko'radi, bu esa ularning xavfini kamaytiradi.

3. Bozorni diversifikatsiya qilish: Aksiyadorlik kompaniyalari turli sohalarda faoliyat yuritishi mumkin, bu esa ularning bozorlarida diversifikatsiya qilish imkonini beradi va iqtisodiy o'zgarishlarga nisbatan barqarorligini oshiradi.

4. Mijozlar va hamkorlar bilan ishtirok: Aksionerlar o'z aktivlarini ko'proq odamlar bilan baham ko'rish uchun birlashishi mumkin, bu esa kompaniyaning obro'sini oshiradi.

Biznes yuritishning aksiyadorlik shakli rivojlanayotgan mamlakatlarda juda ko'p istiqbollarni ochmoqda. Investitsiya jalb qilish imkoniyatlari, moliyaviy barqarorlik,

innovatsion loyihalarni amalga oshirish kabi omillar bu modelning muvaffaqiyatini ta'minlaydi. Shuningdek, raqobatchilikni kuchaytirishi ham foydalanuvchilar uchun ijobiy natijalar keltirishi tayin. Biroq, aksiyalarni boshqarishda shaffoflik va mas'uliyat muhimdir; chunki bular investorlar ishonchini oshirib boradi va uzoq muddatli muvaffaqiyatni ta'minlaydi. Shu boisdan kelajakda aksiyadorlik shaklidagi bizneslarning rivojlanishi davom etishi kutilmoqda.

Biznes yuritishni rivojlantirish — bu har qanday tashkilot yoki kompaniyaning muvaffaqiyatini ta'minlovchi muhim jarayon. Bu jarayonda bir qator asosiy omillarni inobatga olish zarur:

✓ Bozor tahlili: Muvaffaqiyatli biznes yuritish uchun avvalo bozorni chuqur o'rganish lozim. Raqobatchilar, mijozlar ehtiyojlari va bozor tendensiyalari haqida ma'lumot to'plash zarur.

✓ Strategik rejalashtirish: Har bir biznes o'z maqsadlarini belgilab olish va ularga erishish yo'lida strategiyalar ishlab chiqishi kerak. Bu rejalashtirish jarayoni biznes modelini, marketing strategiyasini va moliyaviy rejalarni o'z ichiga oladi.

✓ Innovatsiya va texnologiya: Zamonaviy texnologiyalarni qo'llash va innovatsion yechimlarni joriy etish biznesni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Yangiliklarga ochiq bo'lish va zamonaviy yechimlarni izlash muvaffaqiyat kalitidir.

✓ Mijozlar bilan aloqalar: Mijozlar bilan mustahkam aloqalar o'rnatish va ularning fikr-mulohazalariga e'tibor berish zarur. Mijozlar ehtiyojlarini qondirish, xizmat sifatini oshirish va brendga sodiqlikni ta'minlash asosiy vazifalardandir.

✓ Moliyaviy boshqaruv: Biznesning moliyaviy holatini nazorat qilish, xarajatlarni optimallashtirish, daromadlarni oshirish uchun samarali moliya boshqaruvi zarur.

✓ Kadrlar siyosati: Yaxshi kadrlar tanlash va ularni rivojlantirish biznes muvaffaqiyatining asosidir. Jamoani motivatsiya qilish, malakali mutaxassislarni tayyorlash va ularning professional o'sishini qo'llab-quvvatlash lozim.

✓ Brendlash va marketing: O'z brendingizni yaratish, uni bozorda tanitish hamda samarali marketing strategiyalarini ishlab chiqish orqali mijozlar e'tiborini jalb etishingiz mumkin.

✓ Tarmoq yaratish: Biznes sohasida aloqalar o'rnatish, hamkorlik qilish va tajribalarni bo'lishishga tayyor bo'lish muhimdir.[3]

Rivojlanish istiqbollari quyidagilardan iborat:

1. Innovatsiyalarni joriy etish: Texnologiyaning tezkor rivojlanishi bilan biznes yuritishda innovatsiyalarni joriy etishga e'tibor qaratilishi zarurdir. Masalan, sun'iy intellekt yoki blockchain kabi texnologiyalar orqali biznes jarayonlarini optimallashtirish mumkin.

2. Yashil iqtisodiyotga o'tish: Atrof-muhitga e'tibor beradigan biznes modellarining rivoji global tendensiya hisoblanadi. Kompaniyalar ekologiyani himoya

qilishga qaratilgan strategiyalarni ishlab chiqib, aksionerlarga yangi imkoniyatlarni taklif qilishi kerak.

3. Global bozorni kengaytirish: O'zbekiston kabi mamlakatlarda global bozorga kirishga intilish kuchaymoqda. Mahalliy aksiyadorlik kompaniyalari xalqaro bozorlarda raqobatbardoshligini oshirish uchun strategiyalar ishlab chiqishga majburdir.

4. O'zbekiston iqtisodiyotidagi islohotlar: O'zbekiston hukumati tomonidan amalga oshirilayotgan islohotlar sharoitida aksiyadorlik shakllarining rivoji yanada tezlashmoqda. Bular orasida soliq imtiyozlari, investitsiya muhitining yaxshilanishi va biznes yuritishni soddalashtiruvchi qonunlarning qabul qilinishi kiritilishi lozim.[4]

Bugungi kunda aksiyadorlik kompaniyalarining ijtimoiy mas'uliyatlari kuchaymoqda. Inson resurslari va ekologik masalalarga e'tibor berish orqali korxonalar ijobiy imidj yaratadilar hamda jamoatchilik tomonidan qo'llab-quvvatlanadilar. Aksiyadorlik shakli xalqaro bozorlarga kirishni osonlashtiradi. Kompaniya global miqyosda tan olingan brendga aylanib borishi mumkin, bu esa eksport imkoniyatlarini oshiradi va xorijda yangi bozorlarni zabt etishga yordam beradi.

Xulosa

Aksiyadorlik shaklini rivojlantirish O'zbekiston iqtisodiyotining barqaror o'sishini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega hisoblanadi. Kapitalni jalb qilish, risklarni taqsimlash, raqobatbardoshlikni oshirish va bozor sharoitlariga moslashuvchanlik kabi jihatlar ushbu biznes modelining muvaffaqiyatli ishlashi uchun zarurdir. Kelajakda aksiyadorlik jamiyatlarini yanada rivojlantirish uchun davlat tomonidan qo'llab-quvvatlovchi siyosat hamda investorlarning ishonchini mustahkamlashga qaratilgan chora-tadbirlar muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Баженова И.Ю. Основы проектирования приложений баз данных. М.: Интернет-Университет Информационных Технологий, 2006.- 324 с.
2. Грекул В.И. Проектирование информационных систем. М.: Интернет-Университет Информационных Технологий, 2005. – 299 с.
3. Aripov M.M., Yakubov A.X., Sagatov M.V., Irmuhamedova R.M. va boshqalar. Informatika .Axborot texnologiyalari. O'quv qo'llanmasi. 1-qism. Toshkent: 2005,334b.
4. Aripov M.M., Yakubov A.X., Sagatov M.V., Irmuhamedova R.M. va boshqalar. Informatika .Axborot texnologiyalari. O'quv qo'llanmasi. 2-qism. Toshkent: 2005,394b.